

دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه حمایت از دوره‌های پسا دکترا (طرح‌های تحقیق و توسعه)

دوره‌های پسا دکترا با هدف توسعه علمی و توسعه سرمایه‌های پژوهشی در کشور تعریف شده است. صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور براساس آیین‌نامه حمایت از دوره‌های پسا دکترا و در چارچوب همکاری‌های مشترک بین صندوق، دانشگاه‌ها/ مراکز پژوهشی، شرکت‌های صنعتی، شرکت‌های دانش‌بنیان و مؤسسات اجرایی کشور، برنامه حمایت از اجرای طرح‌های تحقیق و توسعه از طریق دوره‌های پسا دکترا را تعریف نموده است. دستورالعمل اجرایی حمایت از دوره‌های پسا دکترا مبتنی بر طرح‌های تحقیق و توسعه به شرح زیر است.

۱. تعاریف

صندوق: عبارت است از صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور که در این دستورالعمل صندوق نامیده می‌شود.

مراکز علمی: مراکز علمی شامل دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی تراز اول کشور می‌باشد.

شرکت صنعتی: شامل شرکت‌های تولیدی و خدماتی هستند که متقاضی اجرای طرح تحقیق و توسعه بوده و در دو گروه شرکت‌های بزرگ (حداقل ۲۰۰ نفر پرسنل) و شرکت‌های کوچک و متوسط (کمتر از ۲۰۰ نفر پرسنل) طبقه‌بندی می‌شوند.

شرکت دانش‌بنیان: شرکت یا مؤسسه‌ای که به منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی کشور (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری‌سازی نتایج پژوهش (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات)، در حوزه علوم و فناوری‌های نوین و با ارزش افزوده بالا تشکیل می‌شود.

شرکت متقاضی: شرکت صنعتی و یا دانش‌بنیانی است که متقاضی حمایت صندوق از تأمین نیروی انسانی مورد نیاز برای طرح تحقیق و توسعه در چارچوب دوره پسا دکترا می‌باشد.

کمیته تخصصی: کمیته تخصصی صندوق که در این دستورالعمل کمیته تخصصی نامیده می‌شود.

کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی: یکی از کارگروه‌های تخصصی صندوق است که وظیفه تصمیم‌گیری در خصوص طرح‌های توسعه فناوری و تجاری‌سازی را بر عهده دارد.

دوره پسا دکترا: دوره معین پژوهشی است که طی آن پژوهشگران مستعد جوان پس از اخذ مدرک دکتری تحت نظارت یک استاد صاحب تجربه و برجسته علمی در انجام طرح‌های پسا دکترا مشارکت می‌نمایند.

طرح پسا دکترا: طرح تحقیق و توسعه‌ای است که در چارچوب نیازهای شرکت متقاضی و منطبق بر عرصه‌های پژوهشی اولویت‌دار صندوق تعریف شده و به تصویب صندوق می‌رسد.

مسئول طرح پسا دکترا: فردی است که عضو هیات علمی دانشگاه/ مرکز پژوهشی بوده و مسئولیت هدایت، راهنمایی و کنترل فعالیت‌های پژوهشگر پسا دکترا را بر عهده دارد.

پژوهشگر پسا دکترا: فردی است که دارای مدرک دکتری تخصصی بوده و متقاضی ورود به دوره‌های معین فعالیت پژوهشی تحت نظارت مسئول طرح پسا دکترا است.

۲-هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل، تشریح وظایف و مسئولیت‌های افراد ذیربط و فرایند اجرای دوره پسا دکترای مبتنی بر طرح‌های تحقیق و توسعه، مطابق با آیین‌نامه حمایت از دوره‌های پسا دکترا می‌باشد.

۳-دامنه کاربرد

این دستورالعمل در بر گیرنده اقداماتی است که در رابطه با حمایت از اجرای دوره‌های پسا دکترای مبتنی بر طرح‌های تحقیق و توسعه انجام می‌گیرد.

۴-شرح کار و مسئولیت‌ها

با توجه به ماده ۸ و ۹ آیین‌نامه حمایت از دوره‌های پسا دکترا، شرح فعالیت‌ها و مسئولیت اجرای هر یک از مراحل اجرایی آیین‌نامه به شرح جدول زیر است.

 ریاست جمهوری
 معاونت علمی و فناوری
 صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور

ردیف	فعالیت	شرح فعالیت	انجام دهنده	مسئول انجام فعالیت
۱	اطلاع رسانی	مکاتبه با مراکز علمی، شرکت های صنعتی، شرکت های دانش بنیان و پارک های علم و فناوری و مراکز رشد و ارائه اطلاعات لازم در مورد نحوه و شرایط حمایت از دوره های پسا دکترا	ارزیابی طرح ها روابط عمومی	مدیریت ارزیابی طرح ها
۲	ارائه درخواست و ارسال طرح پیشنهادی	<ul style="list-style-type: none"> • دریافت فرم درخواست طرح از وبسایت صندوق • تکمیل و ارسال فرم درخواست طرح از طریق وبسایت صندوق • ارائه معرفی نامه رسمی دانشگاه/ مرکز پژوهشی مبنی بر موافقت با پذیرش پژوهشگر پسا دکترا • ارائه درخواست کتبی شرکت متقاضی طرح تحقیق و توسعه 	پژوهشگر پسا دکترا	مسئول طرح پسا دکترا
۳	بررسی درخواست و ارزیابی طرح های پیشنهادی	<ul style="list-style-type: none"> • دریافت و بررسی طرح های پیشنهادی • تصمیم گیری نهایی در مورد تصویب یا رد پیشنهادیه های دریافتی براساس آیین نامه، دستورالعمل اجرایی و سایر ضوابط صندوق 	دبیر پسا دکترا دبیر کارگروه توسعه فناوری و تجاری سازی	مدیریت ارزیابی طرح ها
۴	عقد تفاهم نامه و اجراء	<ul style="list-style-type: none"> • تعیین ناظر طرح • تنظیم و عقد تفاهم نامه • بررسی گزارشات دوره ای پیشرفت طرح های پسا دکترا • تدوین گزارشات دوره ای در خصوص عملکرد برنامه پسا دکترا 	دبیر پسا دکترا	مدیریت ارزیابی طرح ها
۵	پرداخت	<ul style="list-style-type: none"> • انجام پرداخت های دوره ای به پژوهشگر پسا دکترا • انجام پرداخت های دوره ای به مسئول طرح پسا دکترا 	واحد مالی	ذیحسابی و امور مالی

۵- اطلاع رسانی

براساس ماده ۷ آیین‌نامه حمایت از دوره‌های پسا دکترا، هر ساله مدیریت ارزیابی طرح‌ها با همکاری کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی و شرکت‌های صنعتی و شرکت‌های دانش‌بنیان، اولویت‌های صندوق جهت دوره‌های پسا دکترا مبتنی بر طرح‌های تحقیق و توسعه را استخراج نموده و با همکاری روابط عمومی، اولویت‌های مورد نظر به دانشگاه‌ها/ مراکز پژوهشی، شرکت‌های صنعتی، شرکت‌های دانش‌بنیان و پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد اطلاع‌رسانی می‌شود. در اطلاع‌رسانی دوره‌های پسا دکترا توجه به نکات زیر الزامی است:

مراکز علمی:

- اولویت حمایت از اجرای دوره‌های پسا دکترا با مراکز علمی تراز اول کشور است
- اولویت حمایت از اجرای دوره‌های پسا دکترا با طرح‌هایی است که با مشارکت پژوهشگران مراکز علمی بین‌المللی به ویژه ایرانیان خارج از کشور انجام می‌گیرد
- اولویت با دوره‌هایی است که با اهداف و اولویت‌های تصریح شده در اسناد بالادستی حوزه علم و فناوری کشور انطباق داشته باشد
- کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی توان و ظرفیت مراکز علمی را برای اجرای دوره‌های پسا دکترا ارزیابی می‌نماید
- حداقل شرایط مورد نیاز برای دانشگاه‌ها جهت کسب حمایت صندوق از اجرای دوره‌های پسا دکترا به شرح زیر است:
 - حداقل ۵ دوره دانشجوی دکترا در رشته تخصصی مربوطه تربیت کرده باشد
 - حداقل پنج نفر عضو هیات علمی با رتبه علمی دانشیار و یک نفر با رتبه علمی استادی در رشته تخصصی مربوطه داشته باشد
- حداقل شرایط مورد نیاز برای مراکز پژوهشی جهت کسب حمایت صندوق از اجرای دوره‌های پسا دکترا به شرح زیر است:
 - حداقل ۳ دوره دانشجوی دکترا در رشته تخصصی مربوطه پذیرش کرده باشد
 - حداقل سه نفر عضو هیات علمی با رتبه علمی دانشیار در رشته تخصصی مربوطه داشته باشد

شرکت‌ها (صنعتی و دانش‌بنیان):

- اولویت حمایت با شرکت‌هایی است که دارای تعامل و همکاری فعال با دانشگاه‌ها/ مراکز پژوهشی باشند
- اولویت حمایت با شرکت‌هایی است که دارای واحد تحقیق و توسعه فعال بوده و برنامه و جهت‌گیری تحقیقاتی و طرح‌های تحقیق و توسعه خاتمه یافته داشته باشند
- اولویت حمایت با شرکت‌هایی است که پژوهشگران تمام وقت (دارای تحصیلات تکمیلی) داشته باشند
- اولویت حمایت با شرکت‌های بخش خصوصی و شرکت‌های کوچک و متوسط دانش‌بنیان است
- اولویت حمایت با شرکت‌هایی است که فارغ‌التحصیلان تحت پوشش بنیاد ملی نخبگان را جذب کرده باشند
- اولویت حمایت با طرح‌های تحقیق و توسعه‌ای است که از محل منابع شرکت یا سایر منابع عمومی/ خصوصی تامین مالی شده است و صرفاً متقاضی کمک صندوق به تامین پژوهشگر پسا دکترا به عنوان نیروی انسانی طرح باشد
- کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی توان و ظرفیت شرکت صنعتی/ شرکت دانش‌بنیان متقاضی طرح و تحقیق و توسعه را به منظور ارزیابی امکانات آن برای محل اجرای طرح بررسی می‌کند. در صورتی که توان لازم در شرکت متقاضی وجود داشته باشد، محل اجرای طرح مرکز تحقیق و توسعه شرکت تعیین می‌شود. در غیر این صورت مراکز تحقیقاتی/ آزمایشگاه‌های وابسته به دانشگاه/ مرکز پژوهشی به عنوان محل اجرای طرح در نظر گرفته می‌شود

۶- شرایط مسئول طرح پسا دکترا

شرایط مسئول طرح پسا دکترا مطابق با ماده ۴ آیین‌نامه است و ارزیابی صلاحیت مسئول طرح پسا دکترا به عهده کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی است.

۷- شرایط پژوهشگر پسا دکترا

شرایط پژوهشگر پسا دکترا مطابق با ماده ۵ آیین‌نامه است و ارزیابی صلاحیت پژوهشگر پسا دکترا به عهده کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی است.

۸- فرایند اجرایی

گام اول- اطلاع رسانی توسط صندوق

- در گام اول لازم است ضوابط و نحوه حمایت از اجرای دوره‌های پسا دکترا توسط صندوق به مراکز علمی، شرکت‌های صنعتی، شرکت‌های دانش‌بنیان و و پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد اطلاع رسانی شود.
- ضوابط و نحوه حمایت از دوره‌های پسا دکترا هر ساله توسط صندوق به مراکز علمی، شرکت‌های صنعتی، شرکت‌های دانش‌بنیان و پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد اطلاع رسانی می‌شود
 - مراکز علمی، شرکت‌های صنعتی و شرکت‌های دانش‌بنیان متقاضی کسب حمایت صندوق از اجرای دوره‌های پسا دکترا، می‌توانند پتانسیل‌های موجود خود جهت برگزاری این دوره‌ها را به تفکیک حوزه تخصصی به صندوق اعلان نمایند
 - به منظور ایجاد شرایط رقابتی و تخصیص عادلانه و بهینه منابع، صندوق و مرکز علمی مربوطه ضوابط و نحوه حمایت از دوره‌های پسا دکترا را به اطلاع عموم اعضای هیات علمی و پژوهشگران متقاضی می‌رسانند

گام دوم- تکمیل فرم پیشنهادیه توسط متقاضیان

- در چارچوب ضوابط و شرایط اعلان شده توسط صندوق، اعضای هیات علمی می‌توانند فرم پیشنهادیه طرح پسا دکترا، که در خصوص کمک به اجرای یک طرح تحقیق و توسعه بوده و در چارچوب نیاز و درخواست یک شرکت متقاضی تعریف شده است، را از طریق وبسایت صندوق دریافت و پس از تکمیل، جهت بررسی و ارزیابی به صندوق ارسال کنند.
- ارسال طرح پیشنهادی به همراه درخواست کتبی مسئول طرح پسا دکترا، باید همراه با معرفی‌نامه رسمی مرکز علمی مربوطه مبنی بر موافقت با پذیرش پژوهشگر پسا دکترا و درخواست کتبی شرکت متقاضی باشد
 - طرح پیشنهادی باید براساس چارچوب مورد نظر صندوق و به همراه سوابق علمی و پژوهشی مسئول طرح و پژوهشگر پسا دکترا از طریق وبسایت صندوق ارسال گردد

گام سوم- ارزیابی طرح

در خصوص طرح‌های ارسال شده به صندوق، در ابتدا یک بررسی اولیه انجام می‌گیرد. در صورت عدم وجود اشکال در فرم طرح و کامل بودن موارد ارسالی و انطباق آن با ضوابط صندوق، طرح براساس نظر کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی مورد داوری قرار می‌گیرد.

- تعیین نحوه و شرایط داوری به عهده کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی است
- مستندات طرح و اطلاعات مربوط به مسئول طرح، پژوهشگر پسا دکترا و شرکت متقاضی، جهت بررسی و اظهار نظر در اختیار داوران قرار خواهد گرفت
- داوران پس از انجام بررسی‌های لازم، نظر خود را جهت جمع‌بندی و بررسی نهایی در کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی به صندوق ارسال خواهند کرد
- کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی بر اساس نظرات داوران و بررسی مستندات طرح، در رابطه با پذیرش یا عدم پذیرش نهایی طرح اعلام نظر می‌نماید
- در خصوص طرح‌هایی که شرکت متقاضی انتظار دارد صندوق در تامین بخشی از منابع مالی لازم برای اجرای طرح (علاوه بر حق‌الزحمه پژوهشگر و مسئول طرح پسا دکترا) مشارکت نماید، نحوه حمایت صندوق توسط کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی تعیین می‌شود

گام چهارم - امضای تفاهم‌نامه و اجرا

پس از تصویب طرح‌های ارسال شده در کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی، تفاهم‌نامه طرح تنظیم و به امضای طرفین (صندوق، مسئول طرح و پژوهشگر پسا دکترا و شرکت متقاضی) خواهد رسید.

- یک نسخه از تفاهم‌نامه جهت اطلاع، برای مرکز علمی مربوطه و شرکت متقاضی ارسال می‌شود
- مسئول طرح موظف است گزارش پیشرفت طرح و عملکرد پژوهشگر پسا دکترا را براساس جدول زمان‌بندی طرح مصوب، به صندوق ارسال کند
- مسئول طرح موظف است پس از خاتمه طرح ضمن ارائه اصل گزارش نهایی طرح، حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از خاتمه طرح دستاوردهای تعهد شده شامل دانش فنی، نمونه محصول ساخته شده، مقالات چاپ شده و سایر موارد را براساس چارچوب مورد نظر به صندوق تحویل نماید

گام پنجم - ارزیابی و نظارت بر عملکرد

براساس ماده ۹ آیین‌نامه، بنا به تشخیص کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی جهت نظارت بر عملکرد دوره پسا دکترا، ناظر طرح تعیین و معرفی خواهد شد. مسئول طرح موظف است با همکاری و هماهنگی شرکت متقاضی نسبت به اجرای طرح اقدام نموده و به صورت دوره‌ای (سه‌ماهه) گزارش پیشرفت طرح و عملکرد پژوهشگر پسا دکترا را تدوین و برای صندوق ارسال نماید.

- دبیر پسا دکترا، گزارش پیشرفت طرح و عملکرد پژوهشگر پسا دکترا را برای بررسی و تایید به کارگروه/ ناظر ارائه می‌دهد
- دبیر کارگروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی موظف است با همکاری دبیر پسا دکترا، جمع‌بندی از عملکرد دوره‌های پسا دکترا را تهیه و به صورت ادواری به اطلاع اعضای کارگروه برساند
- گزارش‌ها و پیشنهادهای مربوط به رفع مشکلات احتمالی و ارتقاء عملکرد دوره‌های پسا دکترا، جهت طرح و بررسی در کارگروه/ کمیته تخصصی به مدیریت ارزیابی طرح‌ها ارائه می‌شود
- مدیریت ارزیابی طرح‌ها گزارش‌ها را به صورت ادواری جمع‌بندی و به اطلاع کمیته تخصصی (یا رئیس صندوق) می‌رساند

۹- فرایند پرداخت

پرداخت به پژوهشگر و مسئول طرح پسا دکترا براساس گزارش پیشرفت تایید شده طرح و در چارچوب ضوابط صندوق، به شرح ذیل انجام می‌گیرد:

الف- مراحل پرداخت حق‌الزحمه پژوهشگر پسا دکترا

- (۱) پرداخت مرحله اول به پژوهشگر پسا دکترا برای ۳ ماه اول دوره، پس از امضاء تفاهم‌نامه و براساس درخواست پژوهشگر و تایید مسئول طرح انجام می‌گیرد
- (۲) پرداخت مرحله دوم به پژوهشگر پسا دکترا برای ۳ ماه دوم دوره، پس از ۳ ماه از شروع دوره و براساس درخواست پژوهشگر و تایید مسئول طرح انجام می‌گیرد
- (۳) پرداخت مراحل سوم و چهارم به پژوهشگر پسا دکترا برای ۳ ماه سوم و چهارم دوره، پس از ۳ ماه از پرداخت مرحله قبل و براساس درخواست پژوهشگر و تایید مسئول طرح انجام می‌گیرد. پرداخت

مراحل سوم و چهارم به پژوهشگر پسا دکترا منوط به ارائه گزارش پیشرفت ۳ ماهه اول و دوم طرح و گزارش عملکرد پژوهشگر پسا دکترا و تایید آن توسط ناظر طرح و شرکت متقاضی می باشد (۴) پرداخت ۱۰ درصد باقی مانده حق الزحمه به پژوهشگر پسا دکترا منوط به ارائه گزارش نهایی تایید شده و انجام تعهدات طرح می باشد

ب- مراحل پرداخت حق الزحمه مسئول طرح پسا دکترا

در خصوص طرح هایی که به جز منابع اختصاص یافته توسط صندوق (برای حق الزحمه پژوهشگر پسا دکترا)، سایر هزینه های طرح از محل منابع اختصاص یافته توسط مرکز علمی مربوطه، شرکت متقاضی و یا دستگاه- های اجرایی تامین می شود؛ بر اساس تبصره ۲ ماده ۷ آیین نامه، پرداخت حق الزحمه مسئول طرح پسا دکترا در دو مرحله و به شرح ذیل انجام می شود:

- ۱) پرداخت مرحله اول به مسئول طرح همزمان با پرداخت مرحله سوم حق الزحمه پژوهشگر پسا دکترا انجام می گیرد
- ۲) پرداخت مرحله دوم به مسئول طرح همزمان با پرداخت ۱۰ درصد باقی مانده حق الزحمه پژوهشگر پسا دکترا می باشد